

Ks. Jan K o c h e l. *Katecheza misyjna w Ewangelii Łukasza i Dziejach Apostolskich. Biblijno-katechetyczne studium narracyjne* (Opolska Biblioteka Teologiczna t. 133). Opole: Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego 2013 ss. 224.

Profesor Uniwersytetu Opolskiego Ksiądz Jan Kochel jest znanym specjalistą w zakresie katechetyki, katechezy biblijnej i ewangelizacyjnej, znawcą pedagogiki katolickiej, katechezy młodzieży i dorosłych. Swoją aktywność naukową potwierdza w polskich realiach jako rzeczoznawca ds. oceny programów i podręczników do nauczania religii rzymskokatolickiej Komisji Wychowania Katolickiego Konferencji Episkopatu Polski i redaktor strony internetowej „Szkoły Słowa Bożego” (www.ssb24.pl/), a w europejskich gremiach naukowych jako członek Europejskiej Ekipy Katechetycznej. Do szczególnie cenionych jego publikacji należy *Katecheza ewangelizacyjna w nauczaniu pastoralnym Carlo Maria kard. Martiniego*. Opole 1999; *Katecheza królestwa niebieskiego. Studium biblijno-katechetyczne Ewangelii Mateusza*. Opole 2005; *Katecheza u źródeł Ewangelii*. Poznań 2006; *Pedagogia biblijna w katechezie* 2012 [współautor].

Jego ostatnia praca jest syntezą wieloletnich poszukiwań zmierzających do oparcia przekazu katechetycznego na fundamentalnym źródle, jakim jest Biblia. Autor na podstawie lektury dzieła św. Łukasza i Dziejów Apostolskich wyraźnie sugeruje, że taka lektura może otworzyć nową perspektywę nie tylko dla hermeneutyki teologicznej i praktyki pastoralnej, ale także może stać się elementem motywacyjnym dla współczesnej katechezy misyjnej. W jego opinii, współczesna sytuacja Kościoła, który nieodwołalnie staje wobec potrzeby nowej ewangelizacji osób wprawdzie ochrzczonych, ale dalekich od łączności z Kościołem i od praktyk chrześcijańskich, domaga się radykalnej interpretacji orędzia biblijnego. Ponowna i bardziej pogłębiona interpretacja orędzia biblijnego powinna ułatwić współczesnym katechizowanym przejście od ujmowania znaczenia tekstu w jego historycznym znaczeniu, do rozumienia go w kontekście ucznia Chrystusa, do czego zachęcają dokumenty Papieskiej Komisji Biblijnej (s. 7). Dlatego trzeba na nowo opowiadać katechizowanym o Jezusie, aby inicjować i rozwijać wiarę chrześcijańską. Aby to czynić skutecznie, należy bazować na dziele św. Łukasza, które w opinii Autora nie jest dokładnym powtórzeniem przeszłości, ale ważnym procesem o charakterze katechetycznym, w którym nastąpiła zbawcza selekcja informacji oraz ich katechetycznej i pedagogicznej interpretacji. Dzięki niej głoszone Słowo Boże nie tylko „rozrasta się”

i „przymnaża wyznawców”, ale jest Słowem „łaski i zbawienia” dla tych, którzy go słuchają (s. 8).

Na najnowszą pracę ks. Jana Kochela należy spojrzeć poprzez pryzmat misyjny, dzięki czemu jego refleksja teologiczna staje się pełniejsza i bardziej dynamiczna. Pozostaje on jednak ostatecznie wierny swoim katechetycznym zainteresowaniom, czemu daje wyraz w monografii liczącej 224 strony. Studium składa się z pięciu rozdziałów.

Rozdział I, zatytułowany „Struktura i narracyjny charakter dzieła św. Łukasza” (s. 25-60), ukazuje strukturę i narracyjny charakter dzieła św. Łukasza i stanowi fundament całej monografii. Zawiera on wszystko to, co dotyczy podstawowych założeń dyptyku Łukasza: jedność ciągu narracyjnego obu części dzieła; przekaz orędzia zbawienia; płaszczyznę komunikacyjną; punkt widzenia narratora jako katechety/ewangelizatora oraz punkt widzenia czytelnika jako ucznia. W tej części monografii zostały udzielone odpowiedzi na następujące pytania: Jakie są kryteria i motywy Łukaszej katechezy narracyjnej? Na czym polega analiza narracyjna i dlaczego jest najlepszym sposobem czytania biblijnych opowiadań? Czy służy ona współczesnemu nauczaniu katechetycznemu?

Rozdział II, zatytułowany „Katecheza misyjna Jezusa według Łukasza” (s. 61-92), ukazuje, że w narracji Jezusa wszystko zmierza do wydarzeń paschalnych w Jerozolimie i do nakazu misyjnego skierowanego do uczniów. Tutaj Autor odsłania wybrane wątki pod kątem uświadomionych założeń dydaktyczno-ewangelizacyjnych: charakterystyka nauczającego, główne tematy nauczania oraz ich forma. Zdaniem ks. Kochela właśnie one mogą okazać się ważnym elementem dynamiki współczesnej katechezy. Aby spełnić oczekiwania współczesnych katechizowanych trzeba wniknąć w całość przekazu, także w to, co się dzieje między jednym zdarzeniem a drugim, i próbować odnaleźć ideowe związki między nimi. Ponadto, w katechetyczną lekturę dzieła Łukasza musi zostać włączona żywa wiara ucznia, która nie może być pasywnym oczekiwaniem, lecz świadomym aktem, kierującym całym procesem interpretacji tekstu biblijnego.

Rozdział III, pt. „Łukaszcza wizja katechezy misyjnej Piotra” (s. 93-114), to omówienie kazań misyjnych św. Piotra, które zostały skierowane do judeochrześcijań i pogan. Mowy katechetyczne św. Piotra zostały nazwane świadectwami pierwszej ewangelizacji misyjnej. Przyjęty sposób oddziaływania został zdefiniowany przez Autora jako metoda ewangelizacji misyjnej.

Rozdział IV, pt. „Łukaszcza wizja katechezy misyjnej Pawła” (s. 115-136), ukazuje różnorodną działalność misyjną św. Pawła, który faktycznie stał się „Apostolem Narodów”. W mowach katechetycznych św. Pawła ukazuje się specyfika jego oddziaływania misyjnego oraz odsłania przyczyna skuteczności takiego nauczania. Interesująco zostało przedstawione porównanie działalności św. Piotra i św. Pawła w kluczu aktywności misyjnej oraz wyeksponowanie podobieństw i różnic ich oddziaływania.

Ostatni rozdział V, zatytułowany „Katecheza narracyjna Łukasza” (s. 137-162), odsłania oryginalną katechezę narracyjną św. Łukasza. Jest to faktycznie rozdział, który ukazuje św. Łukasza jako katechetę dla pokolenia, które nie zetknęło się ani z Jezusem, ani z naocznymi świadkami jego ziemskiego życia. Interesująco Autor

ukazuje tzw. Katechizm Łukasza oraz atuty narracyjnej katechezy biblijnej w kontekście misyjnym, gdzie św. Łukasz czuje się aktywnym ogniwem w łańcuchu przekazu depozytu wiary.

Całość dzieła ks. Jana Kochela uzupełnia dobrze sporządzona bibliografia, odsyłająca przede wszystkim do literatury włoskiej oraz publikacji polskich (s. 171-212), wykaz tabel i schematów (s. 213) oraz indeks osobowy (s. 215-219), a także streszczenie w języku angielskim (s. 221-224) bardzo przydatne przy prezentowaniu dzieła na forum Internetu.

Autor omawianej publikacji jednoznacznie ukazuje, iż badanie świętego tekstu w przekazie katechetycznym bez uwzględnienia osobowej wiary będzie zawsze niepełne. Podążając ideowym szlakiem, wytyczonym przez *Dyrektorium ogólne o katechizacji* z 1997 roku, pokazuje tok nauczania, który biegnie od serca do ust (Łk 6, 46); od żalu do nawrócenia (Dz 3, 37); od wewnętrznego przekonania do wiarygodnego świadectwa (Dz 4, 32-33; 8, 37) (s. 23). W czasach, kiedy obserwuje się brak skuteczności w dziele ewangelizacji, dostrzeżenie propozycji ks. Jana Kochela może okazać się bardzo pomocne w odzyskaniu uczniów oddalonych od Jezusa oraz w otwieraniu nowej strategii pedagogizacji religijnej w ramach Kościoła, polegającej na towarzyszeniu katechizowanym w drodze na wzór misji Jezusa. Dlatego zdecydowanie polecam monografię ks. Jana Kochela wszystkim teologom, a zwłaszcza katechetykom.

Ks. Marian Zając
Instytut Teologii Pastoralnej
i Katechetyki KUL